

СПА дестинации и видове минерална вода.

Основни тенденции в СПА туризма.

Леглова база и цени.

Hotel359.com

Всичко за СПА туризма

За контакти:

+359 899 90 69 50

Hotel359.com / 2011

Съдържание

Най-важното накратко.....	3
I. Какво е СПА?.....	5
II. СПА елементи.....	7
III. Какви са тенденциите в СПА туризма.....	8
IV. СПА хотели и леглова база.....	9
V. Запълняемост и сезонна заетост.....	10
VI. Колко струва една СПА почивка?.....	11
VII. СПА дестинациите.....	12
VIII. Минерални басейни и бани с обществен достъп.....	26

Източници на информация и контакти

Материалът е изготвен от екипа на Hotel359.com, ползвайки информация, предоставена от общини и хотели в СПА дестинации.

Ценовата информация, както и информацията за тенденциите в СПА туризма е набавена от офертите на сайта Spa359.com и анализ на Google Trends.

За въпроси и препоръки, можете да се свържете с Ния Вълчева на телефон +359-899-90-69-50 или чрез e-mail на адрес hotel359@gmail.com.

Най-важното накратко

Търсенето за СПА туризъм в България е нараснало 3 пъти за последните 5 години. В световен мащаб търсенето за СПА с цел пътуване е нараснало 2 пъти от 2004 година насам. Индикациите сочат, че СПА туризма се развива в положителна насока, както в България, така и по света.

В България има 25 СПА дестинации, в които има хидроминерални находища и комплекси за настаняване и почивка. Най-много хотели има във Велинград, следват Хисаря, Девин и Сандански.

Леглова база и запълняемост

В четирите основни СПА дестинации в България – Велинград, Девин, Сандански и Хисаря има общо 52 хотела с минерална вода с обща леглова база от 4841 легла. Ако включим и всички останали хотели в тези дестинации леглата стават общо 9468.

Най-активният сезон за основните СПА курорти в България е летният. Като по-слаби месеци хотелиерите посочват януари, февруари и ноември. Най-голяма запълняемост имат хотелите и около националните празници, когато се събират повече от 2 почивни дни.

Цени в СПА хотелите

Цените в СПА хотелите в България варират средно от 50 до 150 лева за двойна стая, като, разбира се, могат да бъдат и по-високи, според удобствата, които хотелът предлага. Важно е и местоположението. Най-евтино е в Шипково, Чифлик и Вършец, а най-скъпо във Велинград, Старозагорски бани, Девин и морските курорти – Поморие, Константин и Елена и Златни пясъци.

СПА дестинациите

Под СПА дестинации се разбират такива, в които има минерална вода и тя се използва за балнеолечебни цели. Освен това, всяка дестинация специализира в лечението на различни заболявания, според типа на водата, която тече в региона. Според предназначението на водата, най-общо можем да категоризираме дестинациите, както е посочено в таблицата по-долу.

Таблица № 1. Къде, какво се лекува.

Опорно-двигателен апарат	Дихателна система	Сърдечно-съдова система	Полова система	Нервна система
Баня (Банско)	Сандански	Вършец	Кюстендил	Баня (Банско)
Баня (Пловдив)	Велинград	Банкя	Поморие	Велинград
Баните	Вонеща вода	Велинград	Вонеща вода	Вършец
Девин	Нареченски бани	Св. Константин и Елена	Велинград	Девин
Павел баня	Златни пясъци		Хисаря	Добринище
Поморие			Добринище	Нареченски бани
Сапарева баня				Старозагорски бани
Старозагорски бани				Хисаря
Стрелча				Шипково
Шипково				Чифлик
Чифлик				

В следващите страници ще можете да разгледате подробна информация за това какво е СПА, за кого е подходящо и колко струва. Предоставяме ви и кратки характеристики на СПА курортите, които включват информация за свойствата на минералната вода и минералните басейни с обществен достъп. Ще можете също така да се запознаете с основните тенденции в СПА туризма.

Приятно четене!

I. Какво е СПА?

Историята на СПА философията датира още от Древен Рим. Познатите и до днес Римски бани се появявали на територията на цялата империя и в последствие еволюирали в комплекси за отмора и развлечения, подобни на съвременните СПА комплекси. Друга хипотеза споменава белгийския град СПА, прочут с горещите си минерални извори, за които се вярвало, че имат лечебни свойства. Съкращението **SPA (СПА) – Sanus per Aqua** пък означава **Здраве чрез вода**. Силата на минералната вода е добре позната с лечебното си въздействие върху тялото и духа на човека. СПА философията изповядва именно това – отпускане, релаксиране на тялото и пречистване и успокоение на ума.

В България има около 800 вида минерална вода, което я прави държавата с най-голямо разнообразие в света. Според химичния си състав водата е подходяща за лечение и профилактика на различни заболявания, но никога не е излишна и за всеки здрав човек, който просто иска да релаксира. Здравословната СПА програма се основава на четири компонента, които имат влияние върху душевното и физическо състояние:

- **Физическа активност** - Движението осигурява на тялото здраве и сила, а свежият въздух и чистата околна среда подобряват цялостно организма.
- **Хранене** – Храненето на първо място трябва да е балансирано. Вкусът, консистенцията, ароматът и свежестта на съставките допринасят за удоволствието, което човек изпитва от храната. За това някои от СПА процедурите включват и полезни и тропически плодове, благоприятстващи обмяната на веществата. СПА кухнята се основава на натурални храни, витамини и подправки, приготвени така, че да се запазят естествените съставки, витамини и аромат. Приемът на много вода и течности също е много важен за природосъобразния начин на живот.
- **Спокоен ум** - Енергията на тялото се зарежда чрез почивка, медитация и тактилни усещания. Затова процедури като масаж с вулканични камъни, рейки, рефлексотерапия, йога, спомагат за балансирането на биоенергията в тялото и освобождават от безпокойството и стреса.
- **Лице & Тяло** – натуралните продукти, които се използват за процедурите за лице и тяло подобряват вътрешното състояние и визията и възстановяват връзката с природата.

Спа процедурите са подходящи както за мъже, така и за жени. Противно на общо приетото схващане, че със СПА се гледят най-вече жените се оказва, че процентът на посетителите е приблизително еднакъв от двата пола. Спа центровете посещават често и двойки, които се ориентират към процедурите, които са по вкуса им. Най-предпочитаните процедури пък са класически масажи и терапии за лице и тяло и

далекоизточни масажи, по рядко се поръчват терапии с шоколад, мед или вино. И жените и мъжете предпочитат да бъдат поверени в ръцете на жени. Във всеки специализиран СПА център има и специалисти – лекари, дерматолози, рехабилитатори, които могат да препоръчат най-добрата процедура на клиента според здравословното му състояние. Има терапии, които са противопоказни за хора с проблеми със сърдечно-съдовата система например – такива терапии са тези със загряване на тялото – сауни, парни бани и др. Влизането в минерален басейн пък не е желателно след употреба на алкохол или при отпадналост и преумора.

II. СПА елементи

Елементите на СПА философията са четирите основни – вода, огън, въздух и земя.

Вода – всички терапии, които се извършват чрез минерална вода – басейни, хидро масажни вани, терапии с водорасли, морска сол и лечебна кал.

Огън – тук спадат процедурите, които пречистват тялото от токсини чрез загряване и изпотяване – сауна, парна баня, термо терапии и др.

Въздух – терапии свързани с въздействието на чистия въздух върху кожата на лицето и тялото. Включват се всички разкрасителни и хидратиращи процедури за лице и тяло – подмладяване, пилинги, регенерация, озоноти терапии.

Земя – лечебни терапии с продукти от земята – билки, цветя, растения, почва. Това са широко популярните медо и вино терапии, арома терапии с етерични масла, билкови и плодови маски и масажи с вулканични камъни.

Най-подходящата процедура за себе си човек може да избере според зодията си. Всяка зодия принадлежи на един от тези 4 елемента, така че би могъл да пробва или да започне с масаж от своя елемент.

III. Какви са тенденциите в СПА туризма?

Търсенето за спа туризъм в България е нараснало 3 пъти за последните 5 години. По статистика на Google trends най-голямо търсене за почивка във Велинград – като голям спа център в България, има през месеците юли и август. Не малко хора избират да заместят традиционната морска почивка със СПА релаксираща ваканция, което обаче не дефинира изцяло СПА сезона. Хотелите и центровете в СПА дестинации са подходящи за почивка през цялата година. Разнообразието от цените в отделните региони и типове хотели пък, позволява на хора и с малко, и с много възможности да планират своята СПА почивка.

В световен мащаб търсенето на СПА с цел пътуване и ваканция се е повишило 2 пъти от 2004 година насам. Интересът като че ли се провокира от развенчаването на убеждението, че СПА е за „красивите“ и за „богатите“. СПА услугите са се превърнали в лесен и достъпен метод за справяне със стреса и цялостно подобряване на душевното и физическо състояние. През последните години, най-голямо е търсенето за wellness, което в превод означава състояние, при което тялото и съзнанието се чувстват добре. СПА философията разчита както на релаксиращите и лечебни процедури за тялото, така и на анти стрес терапиите за успокоение на ума.

Данните също така показват и засилено присъствие на спа туризма и спа процедурите в интернет медийното пространство. Многократно са се увеличили медийните материали по тази тема, което кара все повече хора да се интересуват и възползват от тях. Колкото по-модерно, толкова по-търсено.

С нарастващата популярност на СПА процедурите и релаксиращите и лечебни терапии се наблюдава и тенденцията на повишено предлагане и съответно организиране на СПА почивки. Поради наличието на много минерални находища с над 800 вида минерална вода в почти изцяло незастроени дестинации в България, не е необичаен интересът на чужди и местни инвеститори именно към модерни СПА комплекси. Съдейки по глобалните тенденции, изглежда, че тези инвестиции са добре обосновани.

IV. СПА хотели и леглова база в по-популярните СПА дестинации

Бихме могли да предположим, че във Велинград, познат като СПА столицата на България, има най-много на брой и разнообразни по категория СПА хотели. До известна степен това предположение е вярно, защото хотелите, които имат помещения с минерална вода във Велинград, са най-много от всички други дестинации в България. Те обаче са само 20, а легловата база е около 1500 места. За сравнение легловата база в Слънчев бряг (според сайта на общината) възлиза на 300 000 легла.

В Сандански на разположение са 16 хотела, 9 от които семейни и още малки къщи за гости и частни квартири. Общата леглова база е около 1300 места, която се запълва почти на 100%, въпреки не особено ниските цени.

В община Девин има 7-8 хотела, които са довели минералната вода до базата си, като само няколко от тях имат напълно оборудвани, модерни СПА центрове. Легловата база в Хисаря е 1158 легла, разпределени в хотелите с минерална вода и още около 500 места в балнеосанаториумите и лечебните бази.

В община Троян са СПА курортите Шипково и Чифлик, които разполагат, съответно с 1 и 3 модерни СПА хотела с минерална вода с общ капацитет от около 400 места. По груби сметки общата леглова база на по-големите СПА дестинации в България възлиза на около 4500 легла. Това обяснява до голяма степен запълването на капацитета на хотелите при забележителното развитие на СПА туризма, за сметка на други отрасли по време и след кризата. Като че ли търсенето надвишава многократно предлагането и, макар цените да са значително по-високи от тези в стандартните хотели, не се забелязва отлив на туристи. Напротив, интересът и търсенето за СПА хотели нараства, в сравнение с изминали години по данни на Google Trends.

Таблица №2. Леглова база в основните 4 СПА дестинации

Дестинация	Брой хотели с минерална вода	Леглова база	Леглова база в др. хотели	Общо легла
Велинград	20	1500	1600	3100
Сандански	10	1183	253	1436
Хисаря	12	1158	1374	2532
Девин	10	1000	1400	2400
Общо	52	4841	4627	9468

V. Запълняемост и сезонна заетост

На база проучване, което проведехме сред 10 СПА хотела (от дестинациите Велинград, Девин, Хисаря, Сандански, Шипково и Чифлик), присъстващи на сайта Spa359.com, най-голямо е търсенето за СПА през летния сезон, което определя месеците между юли и октомври като силен сезон за СПА хотелите. Те обаче са подходящи за почивка през цялата година и се радват на туристи и през зимните месеци.

Хотелите от **Велинград** определят като най-слаби месеците май и юни, а като причина изтъкват това, че хората се подготвят за морската си почивка и отделят време на избора на мястото и организацията. Там туристите пък идвали предимно от България (95%) и почивали за около седмица (между 5 и 7 дни), а когато се посещавали от чужденци, те били в най голяма степен от Гърция, Русия и Великобритания и предпочитали да останат за повече от седмица.

В **Хисаря** хотелиерите посочват като най-силен период от годината отново летните месеци и периодите, когато се събират повече от 3 почивни дни – национални празници, преди Коледа и след Нова година, 8 декември, Великден, 6 и 24 Май. Туристите са на 100% българи и в повечето случаи остават между 1 и 3 дни, а през лятото за около седмица.

В **Девин** положението е почти същото – силният сезон е летният, а най-слабите месеци са ноември и февруари. Гостите отново са само от България и почиват средно около 5 дни, като почти всички включват уикендите, въпреки че цените тогава са по-високи.

В **Сандански** посочват като най слаб сезон месеците непосредствено след Нова година, като през останалото време на годината се радват на отлична запълняемост от туристи от България предимно, но и от Гърция, която е само на няколко часа път с кола. Там чужденците нощуват средно повече от 7 дни, а някои, които идват от Русия, дори цял месец. Българите пък остават между 3 и 5 дни.

В **Шипково и Чифлик** интересът е насочен най-вече към откритите минерални басейни, което също определя летния сезон като активен. Туристите там отново са предимно от България, на-често семейства с малки деца.

По всичко личи, че лятото е СПА сезонът на България. Тъй като хотелите са подходящи за целогодишен престой обаче, те настаняват туристи и през зимата, като интересът се засилва около почивни дни и празници. СПА курортите пък са посещавани предимно от туристи от България и много малко чужденци, за разлика от морските дестинации. Това може би се дължи на неактивната реклама на балнео туризма и СПА продукта извън граница. Липсата на актуални данни и статистическа информация за потребителя също забавя развитието на сектора. България освен това не присъства на европейската карта на здравните пътувания.

VI. Колко струва една СПА почивка?

Цената на нощувка в СПА хотел в България варира средно от 50 до 150 лева за двойна стая. Определя се съответно от удобствата и звездите на хотела, от местоположението му – в известна или по-малко популярна дестинация и от броя на желаните нощувки. Сравнително евтино е в дестинации като Вършец, Добринище, Шипково и Чифлик и малко по-скъпо в Кюстендил, Старозагорски минерални бани, Девин и морските курорти – Поморие, Св. Константин и Елена и Бургаски минерални бани. Във Велинград цените са с голяма вариация, но там подобно на Добринище и Хисар могат да се посетят и обществените минерални бани и басейни. За по-дълъг престой обикновено цената е с голяма отстъпка.

В базовата цена на нощувката в голяма част от СПА хотелите се включва ползване на СПА помещенията в комплекса – басейн, сауна, парна баня, релакс стая, финтес и др. Понякога се добавя и закуска. В тези случаи дори туристите да не могат да отделят средства за допълнителните СПА услуги – масажи, терапии за лице и тяло, те ще могат да се възползват от благоприятното въздействие на минералната вода в басейна или парната баня. Към основната цена за нощувката могат да се закупят и преференциални СПА пакети, които почти всеки хотел формира индивидуално. Те включват няколко масажа и разкрасителна или анти стрес процедура, като пакетната цена се ползва с отстъпка от тази на рецепция.

VII. СПА дестинации в България

СПА дестинации са тези, в които има хидро минерални находища. Повечето от тях са разположени в Югозападна България и по Черноморието в екологично чисти, незастроени райони. Освен най-известните с минералните си извори Велинград (СПА столицата на България), Хисар и Девин в страната има и много други не толкова популярни, но много привлекателни спа дестинации. Около София например това са Кюстендил, Вършец, Баня (до Банско), Сепарева Баня, Берковица и Момин проход. Кюстендилската минерална вода е популярна с доброто си въздействие върху жени с гинекологични проблеми, женски и мъжки стерилитет. Водата във Вършец е 37 градуса, трапезна и ниско минерализирана, влияе добре върху нервната, сърдечно съдовата система и очните заболявания. Във Ловешка област са прекрасните села Шипково и Чифлик с температура на водата до 38 градуса, която повлиява добре на проблеми с бъбреците и опорни двигателната система. Около Благоевград има няколко балнео-спа курорта – Сандански, Добринище и Баня. Старозагорски минерални бани и Павел баня са с гореща, слабо минерализирана вода. Лечението и профилактиката включват следните заболявания: на опорно-двигателния апарат, на периферната нервна система, гинекологични, бъбречно-урологични и стомашно-чревни. В долината на река Тунджа се намират и Сливенските минерални бани. Там водата е топла, но не гореща и се препоръчва за хора с проблеми в храносмилателната система.

Сравнително непопулярна СПА дестинация е село Ракитово, което се намира на 12 км от Велинград. То е подходящо място за хора страдащи от астма и белодробни заболявания. В село Момин проход, което вероятно малко хора са чували, температурата на водата е 56 градуса. Има девет минерални извора, и радиоактивност, втора в България след Нареченски бани, трета в Европа и 25-та в света. Водата в Момин проход облекчава и лекува заболявания на дихателната, сърдечно-съдовата система и различни алергии. Нареченски бани пък е балнеологичен курорт с национално значение. Минералните води са от няколко естествени и сондажни източници, като преобладаващата част от тях са с ниска температура (33oC), слабо минерализирани, бистри, безцветни, без мирис и с добри питейно-вкусови качества.

По Черноморието могат да се посетят още няколко дестинации с лечебни минерални извори – Бургаски минерални бани, Албена, Поморие, известно и със своята лечебна каял и Св. Константин и Елена – най-старият черноморски курорт с минерални извори и балнеологично значение.

По-подробно за СПА дестинациите

Всички СПА дестинации в България са профилирани в лечението на различни заболявания, което, разбира се, се дължи на разнообразните по вид минерални води в страната. Предлагаме ви кратко описание на предназначението и характеристика на минералната вода във всяка една дестинация, в която може да се прилага лечение.

- **Баня (Пловдивско)**

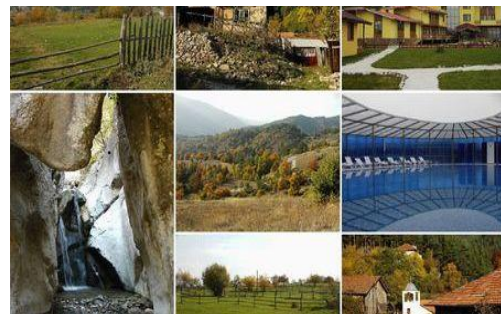
Курортното градче Баня, което се намира в община Карлово, но е съвсем близо до Пловдив е по-известно като Карловски минерални бани. Минералната вода се добива от 10 извора и е подходяща за лечение и профилактика на заболявания на опорно-

двигателния апарат, периферната и централната нервна система. Температурата на водата варира от 35 до 50 градуса, а по състав е слабоминерализирана, флуорна, с висока алкална реакция. Минералната вода в курорта се препоръчва само за външно приложение, не е препоръчително да се пие. С добри питейно-вкусови качества е само водата от извора „Кокалчето“, който се намира в градския парк. В курорта има калонаходища, а климатът е изключително подходящ за лечение и рехабилитация.

- **Баня (до Банско)**

Минералната вода в Баня е богата на минерални и химични съставки и извира от 72 извора в околността. Тя съдържа флуор, хлор, сулфатни и магнезиеви йони, калций и метасицилиева киселина. Водата е слабоминерализирана, с температура около 57

градуса и има голям воден дебит. Минералната вода от този край е благоприятна за лечение и профилактика на заболявания на опорно-двигателния апарат, хронични гинекологични заболявания и кожни болести. Тя играе и важна роля за поддържане на киселеността в организма, което я прави полезна за храносмилателната система. Калциевите йони и флуора пък допринасят за подпомагане на укрепването и здравината на зъбите и костите. При вътрешно прилагане, чрез пиене, водата действа добре на стомашно-чревния тракт и при някои натравяния и интоксикации с тежки метали. Положителен ефект оказва и инхалационното лечение при белодробни заболявания.

- **Баните**

Село Баните се намира в сърцето на Родопите и е популярно като балнеологичен курорт. Водата от минералните извори в селото е хипертермална, с температура около 43 градуса, с много добри питейни качества. По състав водата е слабоминерализирана, леко флуорна, силициева.

Най-силно лечебно въздействие оказва върху заболявания на опорно-двигателния апарат – артрити, дискови хернии, невралгии, остеопороза и др. Добре се повлияват и някои заболявания на периферната нервна система, както и проблеми с бъбреците и жлъчните пътища. Лечението с минерална вода от село Баните се извършва и по трите популярни начина – външно (минерални бани), вътрешно (чрез пиене) и чрез инхалации. При заболявания на опорно-двигателния апарат приложението на водата се комбинира с физиотерапия, водни масажи и рехабилитационна медицина. Климатът в региона е умерено континентален, планински, с отлични предпоставки за климатолечение.

- **Банкя**

Минералната вода в Банкя извира с температура 37 градуса. По състав водата е слабоминерализирана, хипотермална, с много ниска твърдост. Вкусовите и качества са отлични, както може би голяма част от хората са се убедили сами. Бутилираната минерална вода „Банкя“ е една от най-разпространените в България. Тя е без мирис и цвят, бистра, подходяща за всекидневна употреба.

Като курорт с балнеологично значение, Банкя е популярен като лечебница за хора със сърдечно-съдови заболявания. Балнеолечението с минерална вода от Банкя се провежда чрез прилагане на вани, бани, подводен масаж, инхалации, пиене, като действието и върху организма е външно и вътрешно. Нейното правилно и системно използване помага на човек да се справи с умора и преумора и забавя процесите на стареене. Улеснява и ускорява възстановителните процеси след боледуване от тежки заболявания и предпазва от усложнения. Освен заболявания на сърдечно-съдовата система в Банкя могат да се лекуват и заболявания на опорно-двигателния апарат, нервната система и обменно-ендокринни заболявания като диабет, нарушен метаболизъм и други.

- **Велинград**

Всички минерални води на Велинград са слабоминерализирани. Този тип води са най-разпространени в нашата страна. Такива са минералните води в Горна баня, София-център, Княжево, Банкя, Хисар, Баня-Пазарджишко, Баня-Пловдивско, Баня-Бургаско, Вършец и мн. др. Минералните води на Велинград са с дълбок произход, кристално чисти, бистри, топли и горещи. Те оказват върху организма комплексно влияване със своите лечебни фактори. Подходящи са за лечение и профилактика на заболявания на пикочно-половата система, ревматични, неврологични, белодробни, сърдечносъдови и др. заболявания. В трите квартала на града тече минерална вода с различна характеристика, съответно със специфично предназначение.

- ❖ Видове минерални извори
- Минерална вода Чепино

Лечението и профилактиката с чепинската минерална вода може да се извършва по 3 начина – чрез инхалации, чрез пиене и чрез допир до кожата или минерални бани. Водата е радонова със силно диуритично действие. Използва се при заболявания на дихателната и отделителната система, заболявания на опорно двигателния апарат, невралгични заболявания, хормонални болести, кожни и гинекологични инфекции.

- Минерална вода Лъджене

Лечението с лъдженската вода се прилага най-вече питейно, но то може да се комбинира и с външно балнеолечение. Външното балнеолечение е особено ефективно при ревматичните, травматично-ортопедичните, неврологичните, гинекологичните, сърдечно-съдовите и кожните заболявания. Прилага се в басейни и вани. Питейното лечение се извършва с различно количество за приемане в зависимост от сезона и теглото на пациента. Препоръчва се при хора с чести болки в корема, проблеми с храносмилателната система, диарии, чернодробно-жлъчни заболявания, при леки форми на диабет, както и за активна кариес профилактика.

- Минерална вода Каменица

Водата съдържа много малко магнезий, но наличието на флуорид и метасилициева киселина в нея е най-голямо в сравнение с другите извори на Велинград. Препоръчва се за Сярна баня и повлиява добре при лечението на дегенеративни ставни заболявания – шипове на гръбначния стълб, на коленни стави, както и на някои неврологични заболявания.

- **Вонеща вода**

Минералната вода във Вонеща вода има силно изявен мирис на сероводород, от където идва и името на курорта. Водата е изключително подходяща за лечение при възпаления на горните дихателни пътища, стомашно-чревни, ревматични, нервни и ставни болести, кръвно налягане, гинекологични и други заболявания. В комбинация с чистия планински въздух, курортът е много подходящ за хора с проблеми в дихателната система. Водата е с температура около 13 градуса и е трета в Европа по този вид параметри. За да се ползва, тя се затопля до нужните градуси за рехабилитация във всяка една област. Капацитетът на извора е около 4 литра в секунда.

Лечението с минералните води на Вонеща вода се осъществява чрез пиене и чрез къпане – минерални бани. Въпреки неприятния си мирис водата е много благоприятна за лечение на заболявания на стомашно-чревния тракт, когато се прилага чрез пиене и за ставни и гинекологични болести, когато се използва за къпане.

- **Вършец**

Минералните води от изворите на Вършец и Спанчевци са хипертермални (37 – 38 градуса), ниско минерализирани с богат химичен състав. Те бликат от няколко извора и сондажи с температура 36.4 - 38 градуса. Водата стимулира функциите на клетката и обмяната на веществата, оказва противовъзпалително действие, подобрява регенерацията на нервните влакна. Минералната вода е с умерена алкална реакция, бистра, безцветна, със слаб мирис на сероводород и с приятни питейно вкусови качества. Част от минералната вода се бутилира и продава на пазара, подобно на тази в Девин и Горна баня.

Минералните води постепенно превръщат града в балнеолечебен и климатичен курорт за целогодишно използване, където успешно се лекуват сърдечно-съдови заболявания и функционални заболявания на централната нервна система, ендокринни заболявания и болести на стомашно-чревния тракт, състояния на възстановяване след мозъчен инсулт.

Вършец е особено подходящ за профилактика и лечение при хронични професионални интоксикации и за хора, работещи в йонизираща среда. При лечение се прилагат

следните методи: водолечение, климатолечение, физиотерапия, кинезитерапия, рефлексотерапия, инхалационна терапия, мануална терапия, психотерапия.

- **Девин**

Няма друг град на Балканския полуостров със толкова много минерални извори. Девинската минерална вода е слабоминерализирана с температура между 37 и 44 градуса. По своя химичен състав водите биват флуорни и хидрокарбонатно-натриеви, с алкална реакция.

Водата е подходяща за пиене - бистра, безцветна, без мирис и с много приятни питейно-вкусови качества. Минералната вода в Девин се използва за профилактика и лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, някои гинекологични и урологични заболявания, сърдечни-съдови и неврологични заболявания и нарушения в метаболизма.

- ❖ Видове минерална вода
 - Беденска вода

Освен девинската в курорта тече и беденска минерална вода. Тя е със сравнително висока температура (76 градуса) и се характеризира като флуорна, калциево-магнезиева, със съдържание на радон, литий и желязо. По-силно минерализирана е от девинската и е доведена с тръбопровод от балнеологичен обект Беденски бани. Има два курса на лечение с беденска минерална вода – чрез пиене и посредством минерални бани. При питейно лечение се повлияват добре заболявания на стомашно-чревния тракт и на отделителната система. Хора с проблеми с опорно-двигателния апарат и нервната система е желателно да провеждат лечение чрез минерални бани.

- Михалковска вода

Михалковската минерална вода е най-ценната и интересна вода у нас с пълноценно съдържание на свободен въглероден двуокис. Тя е единствената естествено газирани минерална вода у нас и на Балканите, като в Европа са само 2 – вода Михалково и вода Сан Пелегрино. Минералният извор се намира в местността Посестра в долината на река Въча, което е на 6-7 км. от Девин. Водата е сулфитна, хидрокарбонатно-натриева, въглекисела с температура 37 градуса. Благоприятна е за лечение на заболявания на сърдечно-съдовата, храносмилателната, нервната система и на ендокринни-обменни заболявания.

- **Добринище**

Освен да карат ски, гостите на курорта Добринище могат да се възползват от благоприятното въздействие на минералната вода в региона. В Добринище има 17 извора с температура между 30 и 43 градуса. Водата е слабоминерализирана и е богата на минерали и химични елементи -

хипертермална, сулфатна, натриева, флуорна, силициева. Водата е бистра, без мирис и утайка, което я прави подходяща и приятна за пиене. Най-популярният извор в курорта е „Сребърният извор“, който се нарича така, защото водата от него е много богата на сребърни йони. Среброто пък има силно антиоксидантно и противовъзпалително действие.

Лечението с минералната вода от Добринище може да се прилага и по трите популярни начина – външно, вътрешно и инхалационно. Когато се прилага чрез минерални бани, водата оказва благоприятно въздействие върху заболявания на половата и нервната система, ставите и костите. Попаднала в организма чрез поглъщане пък водата лекува доста успешно заболявания на стомашно-чревния тракт и отделителната система. С провеждане на инхалации в определени времеви интервали се влияят добре някои белодробни заболявания и проблеми на горните дихателни пътища.

- **Златни пясъци**

Това, което отличава Златни пясъци от другите СПА курорти в България е съчетанието на морска с минерална вода. Климатът, характерен за морските дестинации е много благоприятен както за лечение, така и за общо подобряване на здравословното състояние. В курорта има

3 естествени минерални извора. Водата е слабо минерализирана, с добри питейно-вкусови качества, трапезна, подходяща за ежедневно пиене. Минералната вода тече във водопроводните мрежи на повечето хотели, така че освен на солената морска вода всички гости на курорта ще могат да се радват и на минералната. Водата оказва лечебно въздействие върху заболявания като артрити, неврози, фарингити, бронхиална астма, а и върху обичайните стрес и умора. Температурата, с която извира водата е 24 градуса, но тя може да се затопля според нуждите на пациента в съответната физиотерапевтична или медицинска процедура. Прилагането на лечение с минерална

вода от Златни пясъци може да се извършва и по трите начина – външно, вътрешно и инхалационно, но най-разпространен е методът с минералните бани.

- **Кюстендил**

Минералната вода в Кюстендил е една от най-меките в България. Като цяло, това се дължи на липсата на варовик в състава ѝ. Тя е хидротермална с температура +73° С, сулфидна, флуорна, силициева, съдържа сероводород и други серни съединения и е с висока алкална реакция. Благодарение на своите

качества тя е изключително ефективна за лечение на мъжки и женски стерилитет, заболявания на опорно-двигателния апарат, травматично-ортопедични и невралгични заболявания. Всъщност Кюстендил е особено популярен с успеха си при лечение на много видове мъжки и женски стерилитет. Кюстендилската минерална вода е с трайно съхранени химически качества. Тя е изключително подходяща и за лечение на интоксикации, натравяния с тежки метали, както и за възстановяване на наркозависими. Кюстендилската минерална вода дължи своето лечебно действие главно на минералния си състав, и то почти изключително на сярата. Сярата в различните си химични разновидности има огромно значение за човешкия организъм и особено за нормалното състояние и функциониране на ставния апарат, за растежа на клетките и за нормалната дейност на жлезите с вътрешна секреция. Тази сяра под формата на свободен или полусвързан сероводород по време на баните преминава през кожата и чрез белите дробове в кръвообращението и стига до местата, където е необходима.

Освен чрез минерални бани, лечението с кюстендилската вода се прилага и чрез пиене и инхалации. Чрез пиене се повлияват добре някои хронични заболявания на стомаха и на дебелото черво. Инхалациите са полезни при белодробните заболявания.

Наред с лечението с минерална вода в курорта Кюстендил се провежда и калолечение. Лечебният торф се добива при село Байкал и е тъмнокафяв – до черен с растителни примеси. Той се ползва смесен с минералната вода, след като е отлежал 24 часа. Прилага се под формата на апликация, затоплен от 37° до 44° С. Торфените апликации оказват следните основни въздействия върху човешкия организъм:

- ✚ Термично действие, изразено в повишаване на телесната температура.
- ✚ Химично действие чрез съдържащите се в него минерални съставки.
- ✚ Механично действие

- **Нареченски бани**

Минералната вода в Нареченски бани е богата на минерали и химични елементи. Изворите са различни по радиоактивност и температура, като тя може да варира между 11 и 29 градуса. Водите в Нареченски бани са радонови, подобно на тези във Велинград. По характеристика са хипотермални, с лека алкална реакция и съдържат сулфатно-хидрокарбонатно-натриево-калциеви йони. В курорта има доста минерални извори, но лечебните са три – Банско изворче, Солено изворче и Очно изворче. В Нареченски бани се лекуват заболявания на кожата, храносмилателната система и белите дробове. Върху централната нервна система, водата има изразено обезболяващо и успокояващо действие. Добре се повлияват и функционалните нарушения на сърдечната дейност.

- **Павел баня**

В курорта Павел баня има 9 минерални извора. Водите са слабоминерализирани, с ниска алкална реакция. Два от изворите са с много ниско количество радон в състава си, което ги прави много благоприятни за лечение на травматични заболявания. Останалите 7 извора са с доста висока температура около 50 – 60 градуса, което ги причислява към хомотермалните. Водата е слабоминерализирана, хидрокарбонатно-натриева, флуорна и салициева.

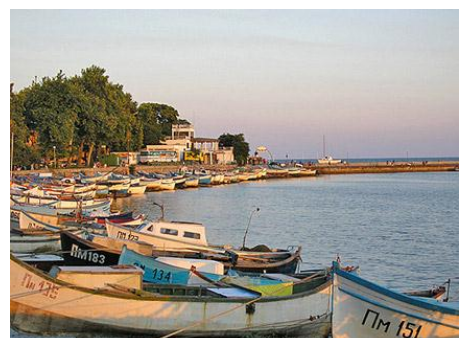

Павел баня е курорт, утвърден като лечебно- рехабилитационен център за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат и централната и периферната нервна система. С най-висока ефективност в рехабилитацията са дисковите хернии и други увреждания на междупрешления диск, както и бавни заздравявания на ставни и костни фрактури. Отличен е и резултатът и при лечение на възпалителни заболявания на периферната нервна система, а също и при някои хронични гинекологични заболявания. При питейно приложение водата влияе профилактично срещу кариеси с дневна доза не надвишаваща 1 mg флуор на ден.

Минералната вода в Павел баня не е подходяща за свободна питейна употреба и бутилиране за трапезни цели.

- **Поморие**

Курортът Поморие е известен със своята лечебна кал. Тя оказва изключително благоприятно въздействие върху заболявания на опорно-двигателния апарат и

периферната нервна система. Лечението се извършва чрез кални бани. Калта прониква в тялото през кожата, достига до кръвта, а от там до всички стави и органи, за които е необходима. Калта оказва също ефективно въздействие при остатъчни явления от възпалителни гинекологични и урологични заболявания и нарушения в храносмилателната система.

Поморийската кал е с черен цвят в горния си слой, с мирис на сероводород. Долният слой, който е със сив цвят не се използва за калолечение. В състава и има много органични и неорганични съединения, а структурата и е дребна, с много добра пластичност. Минерализацията на калта е ниска, но в голяма степен тя зависи от оводняването на езерото. От лечебната кал се приготвят препарати във вид на паста, екстракти и електрофереза. Особен е терапевтичният ефект на солената вода, съдържаща йони на магний, бром, йод, сулфатни йони, която се използва във вид на компреси, а също така и за електрофереза. В някои участъци в калта са примесени голямо количество миди, песъчинки и кристали, което крие опасност от изгаряния, ако сместа не се хомогенизира. Теплоподаването, водозадържащата способност и влагата са сред основните ѝ показатели за използване в балнеолечението. Добре е да се знае, че лиманната кал, каквато е тази в Поморие, трябва да бъде с наситено черен цвят, за да е сигурно че е съхранила лечебните си свойства. Ако е сива или светло кафява, означава, че е престояла твърде дълго и вече не е подходяща за лечение. А пък е суха, разтварянето във вода също няма да помогне. Влажността ѝ се поддържа естествено от езерото.

- **Сандански**

В района на община Сандански има над 80 извора с температура 42-81°C. Минералните води са с ниска минерализация и много богат химичен състав. Днес на територията на курорта има 6 големи минерални извора, а много други са разпределени в две термални зони. Водата е без цвят и мирис и притежава отлични питейно-вкусови качества.

Някои от по-известните извори в Сандански са Парилото, Турската баня, Чешмата на Мирото. Температурата им е (42-81°C), което прави къпането на открито възможно през цялата година. Съчетаването на благодатен климат, уникални природни дадености и богатство на минерални извори, прави Сандански най-добрата естествена лечебница за бронхиална астма в Европа.

Курортът се препоръчва за лечение на не специфични и хронични заболявания на дихателната система, различни белодробни заболявания, хронични ринити, хронични ставни заболявания, заболявания на периферната нервна система, кожни алергии, някои бъбречни и урологични заболявания и рехабилитация след инсулти.

- **Сапарева баня**

Водата в Сапарева баня е известна като най-горещата минерална вода в България. Тя извира с температура 103 градуса и се характеризира като хипертермална. Като питейно-вкусови качества водата е без цвят, слабоминерализирана, с лек мирис на сероводород. Водата в Сапарева баня е подходяща за лекуване на заболявания на опорно-двигателния апарат, на периферната нервна система, гинекологични заболявания, остри и хронични отравяния с тежки метали, заболявания на кожата, на горните дихателни пътища и други. В състава на минералната вода присъстват значителни количества манган, калций и желязо. Горещият извор, който е единственият гейзер на Балканите, в момента е изграден като изкуствен фонтан. Около него има изградени зелен парк и ресторант.

- **Старозагорски минерални бани**

Курортът Старозагорски минерални бани се намира съвсем близо до Стара загора (около 15 км) и е известен със своите минерални извори. Температурата с която водата извира от земята е около 40 градуса (от дълбочина 1600 метра), което не я подрежда сред горещите минерални води, но в никакъв случаи не намалява лечебните и свойства. По химичен състав

водата е слабоминерализирана с неутрална алкална реакция. Съдържа хидрокарбонати, сулфати, калций, магнезий, силиций, флуор и още много микроелементи. Влиянието, което оказва върху човешкия организъм е комплексно, но има някои заболявания, които се повлияват особено добре. Такива са заболяванията на опорно-двигателния апарат, на периферната нервна система, някои възпалителни гинекологични заболявания, бъбречно-урологични и стомашно-чревни болести.

Курортът се намира на 360 метра надморска височина, в Сърнена Средна гора, а хотелите и балнеолечебниците са разположени в паркови и зелени пространства. Мястото е идеално за почивка, а заради чистия въздух и минералните води, има и отлични условия за климатолечение.

- **Стрелча**

Термалните извори са най-голямото богатство на град Стрелча. Курортът се намира на 475 метра над морското равнище, а температурата, с която извира водата от недрата на земята е 41 градуса. Стрелченското находище с минерална вода се простира по десния бряг на поречието на река Луда

Яна, а на повърхността извират 3 извора – „Бански извор“ – с температура 41 градуса, „Топлата чешма“ – с температура 23 градуса и „Банчето“ с температура 31 градуса.

Водата е бистра, безцветна и е с добри питейно вкусови качества. По характеристика на състава си, тя е слабоминерализирана, хипертермална, сулфатна-хидрокарбонатна-натриева, флуорна, със сравнително висока радиоактивност. Минералната вода от Стрелча оказва изключително благоприятно влияние върху опорно-двигателния апарат и успешно лекува заболявания като ревматизъм, шипове, фрактури, дискови хернии и много други. Добре се влияят и някои заболявания на нервната и половата система – възпалителни гинекологични заболявания, камъни в бъбреците и проблеми с жлъчните пътища.

- **Свети Константин и Елена**

Минералните води в Св. Константин и Елена нямат аналог в Европа. Те са калциево – магнезиеви, слабоминерализирани и извират от дълбочина около 1800 метра под земята. Един от изворите се влива директно в морето, а е и топъл, което го прави доста посещаван почти целогодишно. Температурата на водата е между 40 и 60 градуса.

Минералната вода в Константин и Елена лекува успешно сърдечно-съдови заболявания. А в комбинация с климата въздействието и става още по-силно. Много добре се повлияват и заболявания на ендокринната система – диабет, затлъстяване, подагра и др., заболявания на опорно-двигателния апарат и функционалната нервна система. Курортът е известен също като най-подходящото място за възстановяване и рехабилитация след прекарани инфаркти на миокарда. През летните месеци пък се лекуват много заболявания на горните дихателни пътища и някои хронични кожни инфекции като псориазис, за който все още в медицината лек няма. Комбинацията на минералната вода и климата оказва благоприятно влияние върху цялостното състояние на организма, укрепва имунитета и помага за редуциране на стреса и преумората.

- **Хисаря**

На територията на курорта има 22 минерални извора с различна характеристика и температура, която варира от 41 до 52 градуса. Водите са слабо минерализирани, с ниска твърдост, бистри, безцветни и с приятни питейно-вкусови качества.

Минералните води на курорта се използват за лечение и профилактика на бъбречни, жлъчни, урологични, чернодробни и стомашно-чревни болести и заболявания на опорно-двигателния апарат. Водата влияе положително и на хора с проблеми с храносмилателната система, затлъстяване, подагра и др.

Хисарските минерални води се характеризират като алкални води. Под алкалност се разбира активната реакция на минералната вода (pH), която изразява концентрацията на водородните йони. В някои извори е повишено съдържанието и на радиоактивния елемент радон, подобно на велинградската вода. Радонът предизвиква изразено преустройство на клетъчната дейност и на организма като цяло. Когато водата се използва чрез пиене, курсът трябва да продължи не повече от 30-40 дни. Поради високото количество на флуора, не се препоръчва лечение за по-дълъг период от време.

По-популярните извори в Хисаря са Момина баня, Момина сълза, Сублата, Топлица, Бистрица и Свежест.

❖ Видове минерална вода

- *Момина баня* - минералната вода от извор Момина баня е с най-високо съдържание на радон и температура 47 градуса, което я прави най-показателна за лечението на бъбречно-урологични заболявания и заболявания на опорно-двигателния апарат.
- *Момина сълза* - Минералната вода на извор Момина сълза също е слабо минерализирана, но със съдържание на много микроелементи - манган, цинк, кобалт, мед и др. Тя е с температура 42 градуса и поради отличните си питейно-вкусови качества се използва за питейно лечение.
- *Сублата* – минералната вода от този извор е най-студена - 31 градуса и се ползва за лечение и промивки на очи.
- *Топлица* – това е най-горещият извор с 51 градуса и върху него е била построена първата баня. Водата се използва за профилактика и лечение на гинекологични заболявания.
- *Бистрица* – минералната вода от Бистрица се използва само за бани (къпане). Температурата и е 45 градуса и влияе добре при кожни заболявания.
- *Свежест* - Водата в банята е с температура 41 градуса, а в басейна се охлажда до 37 градуса. Използва се за лечение на неврози.

- **Шипково**

В Шипково се намира единственото находище със сулфатно-калциева минерална вода в България. На територията на курорта има няколко минерални извора с температура между 18 и 35 градуса. Водата се използва за пълнене на басейните, за пиене и за балнеолечение, чрез минерални бани. В Шипково има 3 вида минерална вода, които извират от различни сондажи. Водите са различни по състав и съответно помагат при различни заболявания.

- *Минерален извор L28* – тук водата е с ниска температура – около 18 градуса и е слабо солена. Използва се за питейно приложение при заболявания на стомаха, камъни в бъбреците и следхепатитни състояния.
- *Минерален извор L36* – тази вода се използва за лечебни и балнеологични процедури чрез външно приложение – минерални бани, водни масажи и др. Препоръчва се при заболявания на опорно-двигателния апарат и периферната нервна система.
- *Минерален извор L2* - Минералната вода от този водоизточник се използва за бутилиране на натурална Минерална вода „Шипково“. Тя е подходяща за хора с обменно – ендокринни заболявания като диабета. Важно е да се знае, че е необходимо спазването на строго определени дозировки (количеството на приетата вода, температура и начин на приемане, продължителност на лечебно-профилактичния курс).

Действието на минералната вода, която се приема чрез пиене е много по-бързо, в сравнение с минералните бани, защото минералите и другите химични елементи от състава на водата попадат директно в тялото и повлияват там, където са необходими. Резултатът обаче е строго индивидуален, така че консултацията със специалист е задължителна.

- **Чифлик**

Минералният извор в село Чифлик е хипотермален, с температура около 50 градуса. По състав водата се доближава до тази във Вършец и Баня и се използва за профилактика и лечение на много заболявания – на опорно-двигателния апарат, сърдечно съдови болести и някои видове алергии. По характеристика водата е с голям дебит, слабоминерализирана, хидрокарбонатно-силициево-натриева, с лека алкална реакция и ниска обща водна твърдост (2Н).

VIII. Минерални басейни и бани с обществен достъп

Ако така или иначе сте избрали СПА дестинация за своята почивка, но нямате възможност да нощувате в някои от лъскавите СПА хотели, не трябва да изпускате възможността да се възползвате от благоприятното въздействие на минералната вода. В почти всеки курорт има изградени обществени плувни басейни, а ако няма, то поне бихте могли да посетите градските бани. Предлагаме ви информация за плувни комплекси, обществени басейни и бани в основните курорти с минерална вода.

- **Баня (Пловдив)**

На територията на село Баня има две обновени действащи градски бани с два басейна – баня „Банчето“ и Централната обществена баня. Баня „Банчето“ е построена върху самия извор и разполага с отделни мъжки и женски помещения. И двете разполагат с малки, плитки, закрити басейни с топла минерална вода, директно от извора. Централната баня е с много по-топла вода, а басейнът с много гореща и престоят вътре не трябва да бъде продължителен, особено за хора с проблеми със сърцето. Банята също има две помещения за мъже и за жени плюс още една стая, наречена „царската баня“, където се е къпал Цар Борис III. В селото има и два басейна с лечебна кал, които също за свободно посещавани от туристи. Единият е с температура 39 градуса, а другият с 37 градуса. Калта оказва благоприятно въздействие върху опорно-двигателния апарат и нервната система.

В Баня може да се посети и открит целогодишен минерален басейн, който се използва и за спортни мероприятия. На разположение е също сезонен плуven комплекс с 3 минерални басейна.

- **Баните**

В балнеосанаториума в Баните има два басейна – вътрешен и външен с топла минерална вода. В селото има и две градски бани, където всеки може да се възползва от лечебното въздействие на минералната вода. В селото има и голям открит обществен басейн с водна пързалка, който е единствен по рода си в околността. Водата във водната пързалка също е минерална. Комплексът се казва „Водна пързалка“ и е отворен от началото на юни до края на август. Вътрешният басейн на СПА хотел Родопа също е отворен за посетители ежедневно.

- **Велинград**

В трите квартала на града (Лъджене, Чепино и Каменица) има минерални басейни и плажове, които създават благоприятни условия за балнеолечение. Плажовете работят от май до септември, а през останалото време на годината служат за бази за подготовка на плувци. Централният обществен минерален плаж се намира в квартал

Лъджене. Предлага един 50 метров басейн със студена вода и 30 метров басейн с минерална вода. Работи от 1 Юни до 1 Октомври. Билетът е около 4 лева за възрастен и 2 лева за дете.

Освен обществените плажове могат да се посетят и басейните на някои хотели. Хотел Витоша предлага 25 метров басейн за плуване и малък басейн с минерална вода на цена 4 лева. Хотел Велина - външен басейн 25 метра, вътрешен басейн 20 метра. Хотел Елбрус - два външни басейна - 20 метра и детски плюс вътрешен басейн. На територията на курорта има още много комплекси и хотели, чиито басейни могат да се ползват срещу заплащане на входна такса.

- **Вършец**

Във самия град Вършец има един градски обществен плаж с басейн и две публични минерални бани – нова, реновирана през 2002 година в центъра на града и стара, построена през далечната 1910 година.

- *Стара минерална баня* - Отвън сградата е декорирана от известния проф. Харалампи Генчев, проектирал навремето и двореца „Врана“. Фасадата е украсена с двуредов венец от маслинени клонки. Първи управител на баните е д-р Д.Иванов.
- *Нова минерална баня* - построена през 1930 г. на площ 732 кв.м. Тя е съобразена със стила на старата баня. Има тераси за хелеолечение и огромен часовник на централната фасада. През 2001 г. по проект "Красива България" се извършва външен ремонт на двете бани, прилежащите им пространства и двете билетопродавачници в съседство с тях. През 2002 г. по същия проект се извършва и вътрешен ремонт на Нова минерална баня.

На няколко километра от града се намира и комплекс „Минкови бани“. В него има два басейна за възрастни и един детски, и трите са с топла минерална вода.

- **Девин**

За съжаление няма обществен плаж или басейн на територията на курорта Девин. Но само на 3км се намира комплекс Струилица, в който има 2 басейна с минерална вода – един за възрастни и един за деца. Спортният комплекс разполага още с волейболно игрище, ресторант, кафене и барбекю. Входът е 5 лева за възрастен и 3 лева за дете. Ако все пак този басейн ви се струва далече или не разполагате с автомобил, можете да посетите някои от минералните басейни на хотелите в града – Спа хотел Орфей, Спа хотел Персенк и др. Входът пак е около 5 лева.

- **Добринище**

В Добринище има голям обществен басейн с топла минерална вода. В комплекса има и малък детски басейн, като деца с височина под 110 сантиметра не плащат входна такса. Иначе редовната цена за възрастен е 5 лева. В курорта има и градска минерална баня, с женски и мъжки басейни и вани, горният етаж на която е превърната в балнео санаториум със специално оборудване и екип от медицински служители. Банята работи цялогодишно, без почивен ден. В двора и има чешма и пералня с минерална вода.

- **Кюстендил**

На територията на градския плаж в Кюстендил има голям спортен плувен комплекс с басейни с минерална вода. В него има и детски басейн с минерална вода, съблекални с душове, детски съоръжения, волейболно и футболно игрище. През миналото лято е открит и нов басейн със спорни размери, който е подходящ за плуване през всички сезони, тъй като се покрива с олекотена конструкция през зимата и има топла връзка със съблекалните. На територията на общината има още 4 басейна – басейн Джада в Слокошица, басейн Фиеста в „Могилата“, Зона спорт в кв. Запад и басейн Рай в Жиленци.

В Кюстендил може да се посети и Възстановителен център “Алай баня” – ул. “Хан Крум” № 22, който предлага сауна, басейн за релаксация, масажно отделение и спомагателни съоръжения. Откритият басейн в комплекс Стримон СПА клуб също е отворен за посетители срещу заплащане на дневна такса.

- **Павел баня**

В курорта Павел баня има 3 обществени басейна – Комплекс „Плажът“, Басейн „Про ЕАД“ и басейн „Зад банята“.

- Комплекс „Плажът“ е истинско място за забавления. Разполага с голям басейн за възрастни и малък детски басейн с минерална вода. Около басейните има зелени площи със шезлонги и свободно пространство. На територията на Аква парка има още бар, ресторант с жива музика и дискотека. Позволено е и нощното къпане. Входът е 4 лева, а за шезлонг се доплаща още 2 лева. Предлагат се и допълнителни услуги: джакузи, масажи, солариум, контрастни душове, футболно игрище.
- Басейн „Про ЕАД“ разполага с голям басейн с дълбочина до 1.90м и с детски басейн. Цената на билета е 4 лева за възрастен и 2 лева за дете над 7 години. Шезлонгите се заплащат допълнително по 3 лева. Басейнът работи всеки ден от 10 до 18.30 часа от края на месец май до последните слънчеви дни на септември.

- *Басейн „Зад банята“* предлага един басейн за възрастни с топла минерална вода. Цената е 6 лева на ден, а работното време от 9 до 18 часа.

- ***Поморие***

Кални бани в Поморие могат да се правят около поморийското езеро. Там може да отиде всеки, който иска да се възползва от лечебните свойства и благоприятното въздействие на калта. Методът на прилагане чрез слънчеви бани се нарича египетски. Той се прави на открито в калонаходището и се комбинира с климатолечение – излагане на слънце и чист въздух. Това е най-популярния метод на лечение с кал, тъй като е много щадящ за организма. Може да се прилага успешно дори от хора със сърдечно-съдови проблеми. Процедурата може да трае не повече от 60 минути, а слой, който се нанася върху кожата е с дебелина около 1 сантиметър. След намазване на цялото тяло, човекът трябва да стои на въздух под сянка (не на пряка слънчева светлина), докато калта се втвърди и се напука по кожата. След това се изплаква обилно с морска, солена или минерална вода. Около калонаходището има балнеосанаториум, в който могат да се извършват консултации с лекар преди процедурите. Една процедура струва около 7-8 лева.

- ***Сандански***

В Сандански има няколко обществени бани с минерална вода, в които има малки вътрешни басейни. Такава е например Градската минерална баня на Ул. Свобода 3, където входът е 4 лева на човек. Свободно могат да се ползват и басейна в Интерхотел Сандански и спортният плувен комплекс, където има открит басейн с олимпийски размери. Освен от туристи, той се ползва и от професионални плувци, водата е много чиста, а входът за възрастни е около 5 лева. В много от другите СПА хотели също има открити и закрити минерални басейни, които могат да се посещават срещу дневна такса.

- ***Сапарева баня***

В Сапарева баня има 2 закрити и 1 открит басейн, които са отворени за посетители цялогодисно (без открития). Басейнът в градската баня е с приблизителна дължина 5 метра и е закрит. Около него има 3 малки басейна със студена, гореща вода и хидромасажен, тип джакузи. Цената е 5 лева за възрастен. Още един закрит басейн има в сградата на училището. Той работи всеки ден без понеделник от 9 до 13 и от 15 до 19 часа. Билетът е на цена 4 лева за възрастен и 2 лева за дете. В санаториума в Сапарева баня има открит басейн, който работи само през лятото. Той е за възрастни и дълбочината му стига до 2.20 метра.

Градската баня в курорта е изцяло реновирана и разполага с басейн и самостоятелни вани. 6 лева е цената за вана, а 8 лева е входът за ползването на басейна. Басейнът е

общ за мъже и за жени и се намира под стъклен покрив. Вторият етаж на банята е превърнат в луксозен СПА център.

- **Старозагорски минерални бани**

На територията на курорта има изграден голям плувен комплекс (обществен плаж) с три басейна с минерална вода. Цената за посещение е между 3 и 5 лева. Тези, които не харесват обществените плажове могат да посетят басейните на някои от хотелите в областта. Повечето са отворени за външни гости срещу заплащане. Например целодневно посещение на басейна в хотел Армира струва 6 лв, а в комбинация със сауна – 10 лева. За децата има и отстъпки. Около басейна могат да се съберат не повече от 40 гости.

В курорта има и градска баня с мъжко и женско отделение. Минерална вода тече и от чешмата пред входа. В банята има и индивидуални помещения с бани, и малък топъл басейн.

- **Стрелча**

В балнеокурорта Стрелча има изграден голям плувен комплекс с обществен открит минерален басейн. До минералната вода може да се докосне и всеки, който мине през зиданата чешма в центъра на градчето. Станцията на МВР, която е издигната високо на един хълм разполага с голям басейн с минерална вода и отделен малък басейн за деца. Хотелът приема външни гости, а басейнът работи през летните месеци. В курорта има и балнео терапевтичен център с вътрешен и външен басейн, които също могат да се посещават срещу заплащане на входна такса.

- **Хисаря**

7 открити и 4 закрити басейна има в Спа курорта Хисаря. Най-евтини цени предлага Минералният градски плаж. Цената на билета през седмицата там е 3 лева, през уикенда 5, а децата и учениците ползват отстъпки. По 10 лева е входа за плажовете на хотелите „Аугуста“ и „Хисар“. Освен шезлонги и чадъри, в последният е изградена боулинг зала, която се ползва активно от туристите. Другите басейни, които може да посетите в Хисаря са:

- градски минерален плаж с два басейна, лечебни басейни и водна пързалка;
- лятна къпалня „Албена“;
- два закрити басейна с минерална вода в базата на Министерски съвет;
- открит и закрит басейн с минерална вода в база „Калероя“ на ВМИ;
- открит и закрит басейн в база за рехабилитация на МВР;
- закрит басейн в хотел „Гергана“

В Хисаря можете да се изкъпете и в една от трите обществени минерални бани – „Топлица“, „Русалка“ и Свежест“.

- **Шипково**

В курорта Шипково има 2 обществени басейна с минерална вода и една минерална баня. Басейните работят от 9 до 19.30 от края на Май до Септември. Входът е около 4-5 лева за възрастен. Температурата на минералната вода в тях е около 30 градуса. Големият е с размери 20/50/1,80 м, а малкият - 10/4/0,5 м с водна пързалка. Около басейните има площи за плаж. Природата в Шипково е много красива, а около централния обществен басейн има няколко заведения за хранене. В курорта има много частни вили и къщи за гости, където може да се ношува на сравнително ниска цена, а за тези, които търсят повече удобства, на разположение е СПА хотел Шипково, който също разполага с външен басейн с минерална вода.

Минералната баня - Балнеолечебницата се намира в центъра на селото, близо до двата обществени басейна и поликлиниката. В нея се предлагат самостоятелни вани и тангенторен масаж.

- **Чифлик**

На територията на курорта Чифлик има един голям открит обществен басейн с минерална вода и още няколко по-малки частни басейни в почивните станции и хотелите. Големият басейн работи от средата на май до края на септември и е с олимпийски размери. Цената на един билет е 3 лв за деца и 4 лв за възрастни за цял ден. Има и платен паркинг - 3 лв на ден близо до басейна. Около басейна има заведения за хранене, кафенета и магазинчета за алкохол, цигари и хранителни стоки. Природата в Чифлик, а и около самия басейн е много красива. Климатът е планински но мек, а през летния сезон курортът се радва на дълги и слънчеви дни. В Чифлик ще откриете много къщи за гости, които умело го развиват като атрактивна дестинация за селски туризъм. В момента се изгражда и модерен комплекс, чрез който ще се популяризира и като СПА дестинация. Има също няколко почивни станции и семейни хотелчета с басейни, които биха могли да се използват от външни туристи – Хотел Дива, почивна станция Изгрев.

В настоящия анализ на СПА туризма разгледахме основните и по-малко популярните СПА дестинации в България. Предоставихме и кратка справка за броя на хотелите с минерална вода в най-големите СПА курорти в България, както и сезонната им запълняемост. Предоставената ценова информация пък посочи, че цените са по-високи от тези в стандартните хотели, но това не води до отлив на туристи. При разглеждането на СПА тенденциите установихме, че поради богатството на ресурси – над 800 вида минерална вода, България има изключителната възможност да се превърне в една от основните СПА дестинации на Европа.

Източници на информация и контакти

Материалът е изготвен от екипа на Spa359.com, ползвайки информация, предоставена от общини и хотели в СПА дестинации.

Ценовата информация, както и информацията за тенденциите в СПА туризма е набавена от офертите на сайта Spa359.com и анализ на Google Trends.

За въпроси и препоръки, можете да се свържете с нас на телефон +359-899-90-69-50 или чрез e-mail на адрес hotel359@gmail.com.

Всяко възпроизвеждане, разпространение, промяна, публичен показ и др. на част или цялото съдържание на документа, без споменаването на уебсайта като източник на информация, е забранено и се преследва по предвидения от закона ред.